

**CONTRIBUTING FACTORS OF JOB COMPETENCY
OF BASIC EDUCATIONAL INSTITUTION BOARD**

PEERASAK RATTANA

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF DOCTOR OF PHILOSOPHY
(POPULATION EDUCATION)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

2006

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

ปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (CONTRIBUTING FACTORS OF JOB COMPETENCY OF BASIC EDUCATIONAL INSTITUTION BOARD)

พีรศักดิ์ รัตนะ 4336916 SHPE/D

ปร.ด. (ประชากรศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ประภาพรธม อุ่ณอบ, กศ.ด., เนาวรัตน์ พลายน้อย, กศ.ด., ธีรเดช ฉายอรุณ, ปร.ด.

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ตลอดจนศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษา และเพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษา โดยใช้การสัมภาษณ์กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง 4 แห่ง โรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับต่ำ 3 แห่ง ร่วมกับการสังเกตลักษณะการปฏิบัติงานจริง การศึกษาจากเอกสาร รายงานการประชุมของคณะกรรมการสถานศึกษา แผนงานและโครงการของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาทั้งสองกลุ่มมีสมรรถนะด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติแตกต่างกันโดยคณะกรรมการของโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานมากในทุกด้าน ส่วนคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับต่ำ มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานมากในด้านความรู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ระบบงบประมาณของโรงเรียน ระบบบริหารการบริหารงานบุคคล นโยบายและแผนการศึกษา การส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและการสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น แต่มีสมรรถนะด้านความรู้ในส่วนของกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประกันคุณภาพการศึกษา ระบบบริหารการเงินและการหารายได้ การบัญชี การพัสดุและสินทรัพย์ มีสมรรถนะด้านทักษะมากในด้านการรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านการให้คำปรึกษา ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดเชิงวิเคราะห์ มีสมรรถนะด้านทักษะน้อยในด้านการมีอิทธิพลต่อคนอื่น ด้านการสร้างความสัมพันธ์ ด้านการรับฟัง ด้านการประสานงานและการรวมตัว ด้านการให้ความร่วมมือ ด้านการจัดการความขัดแย้ง ด้านการสร้างความผูกพัน ด้านการตัดสินใจร่วมกัน ด้านการพัฒนาความรู้ความเข้าใจร่วมกัน และมีสมรรถนะด้านทัศนคติไม่แตกต่างกัน ซึ่งมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับปัจจัยเงื่อนไข คือ 1) ปัจจัยด้านบริบทของโรงเรียน เช่น บุคลากรของโรงเรียน วิธีการปฏิบัติงานของโรงเรียนและผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน 2) ปัจจัยด้านภูมิหลังของคณะกรรมการสถานศึกษา เช่น ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และบทบาทในชุมชน และ 3) ปัจจัยด้านกระบวนการทำงานร่วมกันของคณะกรรมการสถานศึกษา เช่น การสร้างทีมงาน การถ่ายโอนความรู้ ทักษะ และทัศนคติ บริบทเชิงบริหาร และวัฒนธรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษา จึงมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานร่วมกันของคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาซึ่งกันและกันโดยการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์สร้างกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์จริงเป็นปัจจัยอย่างต่อเนื่อง สมรรถนะของคณะกรรมการสถานศึกษาจึงต้องอาศัยกระบวนการพัฒนา ปลูกสร้างคุณสมบัติต่าง ๆ ดังกล่าวในระยะเวลาหนึ่ง เริ่มขึ้นในตนเองและต้องอาศัยการทำงานร่วมกันเป็นทีม เห็นความสำคัญของการทำงาน พร้อมทั้งจะแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ ทักษะที่มี และทัศนคติต่อการทำงานกับผู้อื่น โดยมีสิ่งแวดล้อมภายนอกเป็นส่วนที่คอยเสริม ขยายออกไปสู่การทำงานร่วมกันเป็นทีมที่จะต้องมีการสร้างทีมที่ดี มีการทำงานร่วมกันในรูปแบบของทีมที่มีจุดมุ่งหมายชัดเจน มีโครงสร้างการทำงานที่เอื้อให้ทีมมีอำนาจในการทำงาน มีบริบทเชิงบริหารและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงาน มีความมั่นคงในสมาชิกภาพ มีการพัฒนาตนเองและทีมอย่างสม่ำเสมอ จึงจะทำให้สมรรถนะในการปฏิบัติงานเป็นทีมอยู่ในระดับมาก สามารถปฏิบัติงานจนเกิดประสิทธิผลตามที่ต้องการได้ สำหรับข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยครั้งนี้ คือ คณะกรรมการสถานศึกษาควรมีการพัฒนาสมรรถนะอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้เพื่อให้สามารถลงไว้ซึ่งสมรรถนะทั้งด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ตลอดจนควรทำงานร่วมกันในรูปแบบของ “ทีม” อย่างสม่ำเสมอ

CONTRIBUTING FACTORS OF JOB COMPETENCY OF BASIC EDUCATIONAL INSTITUTION BOARD

PEERASAK RATTANA 4336916 SHPE/D

Ph.D.(POPULATION EDUCATION)

THESIS ADVISORS: PRAPHAPHAN UN-OP, Ed.D., NAWARAT PHLAINOI, Ed.D., TEERADEJ CHAI-AROON, Ph.D.

ABSTRACT

This study was descriptive research to study the job competency of the Basic Educational Institution Board (BEIB) in schools with different performances, to study factors relating to the work competency of the BEIBs and to propose guidelines to improve their work competency. This research used group interview in 4 BEIBs with high performance and 3 BEIBs with low performance. Meetings and other related functions of the BEIBs were observed to find features of real performance. Documents such as meeting reports, plans and school projects were collected. The study found that the BEIBs with high performance had high competency in every issue and the BEIBs with low performance had low competency in knowledge of curriculums, school budgeting systems, personnel administration systems, educational policy and plans, promotion of community strength and building relations with other institutions. But the low performance BEIBs were poorly equipped with knowledge of organizing the learning process, especially on the learning-centered approach, educational quality assurance, financial administration systems and fundraising, accounting, materials and property; for work competencies of skill, they were well equipped with skills related to data collection and analysis, counseling, creativity, and analytical thinking, but they had little competency in work skills related to influencing others, building relations, listening, coordination and association, cooperation, handling conflicts, bonding, common decision-making, and improving their intuition together; for work competency of attitude, they had good attitudes, same as the high performance group. The results were related to 3 factors: 1) school contexts i.e. school personnel, school functions and school performance; 2) the backgrounds of the BEIBs i.e. education, work experience and roles in the community; 3) working process of the BEIBs i.e. building a team, knowledge, skills and attitudes transferred, administrative context and continuous learning culture. So, the proposed guidelines for improving the functional competencies of the BEIBs must be learning processes that involve working together to improve the BEIBs competencies and determination in transferring work knowledge, skills and experiences through an action learning approach. The external environments were maintenance factors and the spread of team work where good team building was needed, team work, and task structure empowering the team to work, administrative contexts, facilitated environments, membership stability, regular self and team improvement. There was a need for a consistent learning culture with regular development processes to upgrade competencies of the team to enable them to work efficiently as needed. The recommendation from this study is that competencies have to be improved all the time to retain competencies of knowledge, skills and attitude. So, the BEIBs should regularly associate and work together as a team.

KEY WORDS: JOB COMPETENCY/ BASIC EDUCATIONAL INSTITUTION BOARD/FACTORS